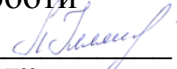

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Циклова комісія з соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної
роботи

 Людмила ІЛЛЯШЕНКО
“27” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ФАХУ

підготовки фахового молодшого бакалавра
освітньо-професійна програма **СОЦІАЛЬНА РОБОТА**
галузь знань **23 СОЦІАЛЬНА РОБОТА**
спеціальність **231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА**
мова навчання: українська
статус дисципліни: обов'язкова

Чернігів - 2024

Робоча програма з дисципліни «Вступ до фаху» складена на основі освітньо-професійної програми Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота. – “26” серпня 2024 р. – 13 с.

Розробник: **Аліна КОВТУН**
викладач кваліфікаційної категорії «спеціаліст»

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з соціальної роботи

Протокол № 1 від “ 26” серпня 2024 р.

Голова циклової комісії

Дмитро КАЗІМІРОВ

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Голова методичної ради

Людмила ІЛЛЯШЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 23 Соціальна робота	Обов'язкова
Змістових модулів – 1	Спеціальність: 231 Соціальна робота	Рік підготовки: 1-й (БЗСО)
Загальна кількість годин – 90		Семестр 2-й (БЗСО)
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача фахової передвищої освіти – 2	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції 24 год.
		Семінарські заняття 22 год.
		Самостійна робота 44 год.
		Вид контролю: Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дотримуючись певної системи цінностей, соціальна робота займає активну позицію у визначенні потреб клієнтів і виступає на захист змін у соціальних службах чи соціальній політиці. Метою соціальної роботи є допомога людям, які опинились в складних життєвих обставинах. Для спеціальних клієнтів існують відповідні служби, які надають допомогу, а також сприяють забезпеченню благ, які сконцентровані на зусиллях фахівців.

Мета дисципліни: підготовка здобувачів фахової передвищої освіти до професійної діяльності шляхом відвідання центрів соціального обслуговування та соціальної допомоги, вивчення діяльності центрів, робочих матеріалів, клієнтів, основних завдань та функцій.

Завдання дисципліни:

1. розкрити та проаналізувати класифікації окремих груп клієнтів соціальної роботи;
2. виявити основні напрями роботи з окремими групами клієнтів;
3. розкрити установи, які надають послуги окремим категоріям клієнтів;
4. виявити особливості соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів.

На основі знань здобутих при вивченні дисципліни «Історія соціальної роботи» у здобувачів фахової передвищої освіти формуються наступні **компетентності**:

СК 2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.

3. Очікувані результати навчання

Під час вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти мають досягти або вдосконалити наступний програмний результат навчання, передбачений освітньо-професійною програмою:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

У підсумку здобувачі фахової передвищої освіти повинні:

знати:

- теоретико-методологічні основи соціальної роботи з окремими групами клієнтів соціальної роботи;
- понятійно-категоріальний апарат дисципліни «Вступ до фаху»;
- сутність та закономірності надання соціальних послуг окремим категоріям клієнтів соціальної роботи;
- зміст державної політики щодо підтримки окремих категорій клієнтів соціальної роботи;

вміти:

- застосовувати основні терміни й поняття в професійній діяльності;
- визначити напрями, мету, етапи соціальної роботи з окремими групами клієнтів;
- орієнтуватись у характеристиках та проблемах різних соціальних груп населення;
- аналізувати ситуацію клієнта та пропонувати можливі способи втручання на теоретичному рівні;
- оцінювати реальний стан та досвід в сфері надання соціальних послуг окремим категоріям клієнтів.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступна лекція до предмету (РН 1)

Ознайомлення здобувачів вищої освіти з програмою курсу. Вивчення переліку центрів соціального обслуговування. Визначення клієнтів та завдань центрів соціального обслуговування та надання соціальних послуг.

Тема 2. Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) (РН 1)

Відвідання територіального центру соціального обслуговування. Збір інформації про надання послуг центром. Завдання та функції територіального центру. Підбір клієнтів та надання їм соціальних послуг.

Тема 3. Обласний центр соціального обслуговування для дітей сім'ї та молоді (РН 1)

Відвідання обласного центру соціального обслуговування для дітей сім'ї та молоді. Основні напрямки роботи та ряд послуг які здійснює центр соціального обслуговування. Клієнти які мають право на соціальне обслуговування.

Тема 4. Центр соціально психологічної допомоги населенню (РН 1)

Відвідання центру соціально психологічної допомоги населенню. Послуги які надає даний центр. Хто з клієнтів має право на обслуговування. Нормативно-правова база діяльності центру.

Тема 5. Головне управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області (РН 1)

Відвідання головного управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області. Перелік соціальних допомог та соціальних виплат які здійснює даний центр. Клієнти які мають право на допомоги. Нормативно - правова база. Документи необхідні для отримання допомоги. Порядок виплати соціальних допомог. Особливості роботи.

Тема 6. Чернігівський обласний соціальний центр матері та дитини «Батьки та дитина разом» (РН 1)

Відвідання Чернігівського обласного соціального центру матері та дитини «Батьки та дитина разом». Нормативно правова база. Перелік соціальних послуг які надає центр. Допомога в складних життєвих обставинах. Клієнти, які мають право на отримання соціальних послуг центру. Порядок соціального обслуговування центру.

Тема 7. Чернігівський центр медико-соціальної реабілітації дітей -інвалідів "Відродження" (РН 1)

Відвідання Чернігівського центру медико-соціальної реабілітації дітей-інвалідів "Відродження". Завдання та функції установи. Структура центру. Умови зарахування дітей-інвалідів до Центру. Учасники реабілітаційного процесу в Центрі.

Тема 8. Чернігівський геріатричний пансіонат (РН 1)

Відвідання геріатричного пансіонату. Завдання та основні напрями діяльності Будинку-інтернату. Умови влаштування, переведення та відрахування з Будинку-інтернату. Показання та протипоказання для направлення особи до інтернату. Умови проживання в інтернаті

Тема 9. Управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради (РН 1)

Відвідання управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради. Перелік соціальних допомог та соціальних виплат які здійснює даний центр. Клієнти які мають право на допомоги. Нормативно-правова база. Документи необхідні для отримання допомоги. Порядок виплати соціальних допомог. Особливості роботи.

Тема 10. Волонтерські центри допомоги у м. Чернігів (РН 1)

Особливості роботи, функції та завдання волонтерських центрів. Перелік центрів волонтерської допомоги у місті Чернігові. Нормативно-правова база. Порядок надання допомоги.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	У тому числі		
		лекції	семінарські/ практичні	с.р.
Тема 1. Вступна лекція до предмету	8	2	2	4
Тема 2. Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)	10	4	2	4
Тема 3. Обласний центр соціального обслуговування для дітей сім'ї та молоді	8	2	2	4
Тема 4. Центр соціально психологічної допомоги населенню	8	2	2	4
Тема 5. Головне управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області	10	2	2	6
Тема 6. Чернігівський обласний соціальний центр матері та дитини «Батьки та дитина разом»	8	2	2	4
Тема 7. Чернігівський центр медико-соціальної реабілітації дітей -інвалідів "Відродження"	8	2	2	4
Тема 8. Чернігівський геріатричний пансіонат	8	2	2	4

Тема 9. Управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради	14	4	4	6
Тема 10. Волонтерські центри допомоги у м. Чернігів	8	2	2	4
Разом	90	24	22	44

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступна лекція до предмету	
2	Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)	2
3	Обласний центр соціального обслуговування для дітей сім'ї та молоді	2
4	Центр соціально психологічної допомоги населенню	2
5	Головне управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області	2
6	Чернігівський обласний соціальний центр матері та дитини «Батьки та дитина разом»	2
7	Чернігівський центр медико-соціальної реабілітації дітей -інвалідів "Відродження"	2
8	Чернігівський геріатричний пансіонат	2
9	Управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради	4
10	Волонтерські центри допомоги у м. Чернігів	2
	Разом	22

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення переліку центрів соціального обслуговування.	2
2	Визначення клієнтів та завдань центрів соціального обслуговування та надання соціальних послуг.	2
3	Збір інформації про надання послуг територіальним центром соціального обслуговування.	2
4	Завдання та функції територіального центру.	2
5	Основні напрямки роботи та ряд послуг які здійснює Чернігівський обласний центр соціальних служб.	2

6	Клієнти які мають право на соціальне обслуговування в Чернігівському обласному центрі соціальних служб	2
7	Послуги які надає даний центр соціально психологічної допомоги населенню.	2
8	Нормативно-правова база діяльності центру соціально психологічної допомоги населенню.	2
9	Перелік соціальних допомог та соціальних виплат які здійснює Пенсійний фонд України в Чернігівській області.	2
10	Нормативно - правова база Пенсійного фонду України в Чернігівській області. Документи необхідні для отримання допомоги.	2
11	Нормативно правова база Чернігівського обласного соціального центру матері та дитини «Батьки та дитина разом».	2
12	Клієнти, які мають право на отримання соціальних послуг соціального центру матері та дитини «Батьки та дитина разом».	2
13	Завдання та функції Чернігівського центру медико-соціальної реабілітації дітей-інвалідів "Відродження".	2
14	Завдання та основні напрями діяльності Геріатричного пансіонату.	2
15	Умови влаштування, переведення та відрахування з Будинку-інтернату для літніх людей.	2
16	Відвідання управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради.	2
17	Перелік соціальних допомог та соціальних виплат які здійснює управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради.	2
18	Клієнти які мають право на допомогу від управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради.	2
19	Нормативно - правова база управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради	2
20	Документи необхідні для отримання допомоги. Порядок виплати соціальних допомог управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради	2
21	Особливості роботи, функції та завдання волонтерських центрів.	2
22	Перелік центрів волонтерської допомоги у місті Чернігові.	2
	Разом	44

8. Перелік питань до заліку

1. Визначення клієнтів та завдань центрів соціального обслуговування та надання соціальних послуг.
2. Завдання та функції територіального центру.
3. Основні напрямки роботи та ряд послуг які здійснює центр соціального обслуговування для дітей сім'ї та молоді.
4. Послуги які надає даний центр соціально психологічної допомоги населенню.
5. Перелік соціальних допомог та соціальних виплат які здійснює головне управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області
6. Перелік соціальних послуг які надає Чернігівський обласний соціальний центр матері та дитини «Батьки та дитина разом».
7. Структура центру Чернігівського центру медико-соціальної реабілітації дітей -інвалідів "Відродження".
8. Завдання та основні напрями діяльності геріатричного пансіонату.
9. Перелік соціальних допомог та соціальних виплат які здійснює управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради. Клієнти які мають право на допомоги.
10. Документи необхідні для отримання допомоги управління праці та соціального захисту населення Деснянської районної у місті Чернігові ради. Порядок виплати соціальних допомог. Особливості роботи.
11. Особливості роботи, функції та завдання волонтерських центрів.

9. Індивідуальні завдання

Формою звіту індивідуальної роботи студента є написання реферату, виконання індивідуальних завдань (практичних робіт).

Мета написання реферату – набуття студентом навичок роботи з літературними джерелами і оформлення реферату відповідно до вимог, які висуваються до оформлення текстових документів.

10. Методи навчання

Основною формою навчання даної дисципліни є лекції та екскурсії (відвідання центрів соціального обслуговування та соціального захисту в місті Чернігові). Під час лекцій аналізуються проблемні ситуації, зорганізується зворотний зв'язок з аудиторією шляхом формулювання запитань і стислих відповідей з обох сторін.

Під час відвідувань центрів вивчаються основні аспекти роботи центру, його напрямки та завдання. На практиці здобувачі освіти аналізують шляхи допомоги окремим групам клієнтів пов'язуючи з роботою центрів.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальна дискусія, створення ситуації у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача освіти.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, самоконтроль, самооцінка.

11. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний: усний контроль (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване, репродуктивне, реконструктивне, творче);

Письмовий контроль (контрольна робота);

Тестовий контроль (тести відкритої форми, тести закритої форми);

Самоконтроль і самооцінка;

Під час семінарських занять розглядаються теоретичні положення відповідно до тематичного плану занять, докладно розбираються приклади, а надалі можуть розв'язуватись тестові завдання. При проведенні семінарських занять викладач організовує виступи студентів з тезами щодо попередньо визначеної теми на підставі індивідуально виконаних рефератів та дискусій навколо цієї теми. Проводить практичні заняття з оформлення документів.

На кожному семінарському (практичному) занятті викладач здійснює поточний контроль, оцінюючи підготовленість здобувачів освіти, активність, вміння та навички. Підсумкові оцінки за семінарські заняття враховуються при виставленні поточного та підсумкового контролю.

Підсумковий контроль: залік

Задля реалізації принципу диференціації та індивідуалізації навчання контроль проводиться з використанням різнорівневих завдань.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти на базі БСО.

I. Початковий рівень

1 бал - здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються здобувачем освіти окремими словами чи реченнями.

2 бали - здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

3 бали - здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

II. Середній рівень

4 бали - здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.

5 балів - здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину.

6 балів - здобувач освіти може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.

III. Достатній рівень

7 балів - здобувач освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.

8 балів - здобувач освіти вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача.

9 балів - здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

IV. Високий рівень

10 балів - здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем.

11 балів - здобувач освіти вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.

12 балів - здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

13. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) : навч. посібник. – 2-е вид. / Капська А. Й., Безпалько О.

В., Вайнола Р. Х. НПУ імені М. П. Драгоманова, Держ. центр соц. служб для молоді. – К. : Наук. світ, 2002. – 164 с.

2. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч. посібник Укр. держ. центр соц. служб для молоді. – К. : УДЦССМ, 2001. – 220 с.

3. Організація і технології соціальної роботи з дітьми вулиці : навч. посібник / Інтернаціональний Союз (Німеччина), Ліга соц. працівників м. Києва ; за ред. А. Й. Капської. – К., 2003. – 260 с.

4. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями : навч.-метод. посібник / Держ. центр соц. служб для молоді; Капська А. Й., Карпенко О. Г., Пінчук І. М. ; за ред. А. Й. Капської. – К., 2003. – 168 с.

5. Технології створення та функціонування прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу : зб. метод. матеріалів / Г. М. Бевз, А. Й. Капська, Н. М. Комарова; Держ. комітет України у справах сім'ї та молоді. Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді. – К., 2003. – 186 с.

6. Соціальна робота : технологічний аспект : навч. посібник / Держ. центр соц. служб для молоді. Ін-т соц. роботи та управління НПУ імені М. П. Драгоманова ; за ред. Капської А. Й. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 364 с.

Допоміжна

1. Соціальна робота : технологічний аспект : навч. посібник для студ. вищих навч. закладів / Держ. центр соц. служб для молоді. Ін-т соц. роботи та управління НПУ імені М. П. Драгоманова ; за ред. А. Й. Капської. – К., 2004. – 352 с.

2. Створення і діяльність призових центрів для бездоглядних дітей. – К. : Вид. дім “КАЛИТА”, 2005. – 104 с.

3. Методичні рекомендації соціальним працівникам щодо соціального супроводу прийомних сімей / Укр. ін-т соціал. досліджень; авт. : Н. М. Комарова, Г. М. Бевз, Л. С. Волинець, А. Й. Капська [та ін.]. – К. : ІССД, 1999. – 103 с.

4. Методичні рекомендації по проведенню тренінга – курсу для соціальних працівників з питань підбору, підготовки та соціального супроводу прийомних батьків / А. Й. Капська, І. В. Пеша, Н. М. Комарова. – К. : ТОВ “ТАТ”, 2000. – 168 с.

5. Деякі аспекти профілактики тютюнопаління серед школярів : метод. рекомендації для шк. психологів та кл. керівників / Благодійний фонд “Фонд профілактики хімічних залежностей та СНІДу”; [НПУ імені М. П. Драгоманова] ; авт. : А. Й. Капська, О. Г. Карпенко, Н. Л. Лук'янова, Н. Б. Підлісна. – К. : Європринт, 2001. – 56 с.

6. Соціальна підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями : метод. рекомендації / Ліга соц. працівників м. Києва. Соціальна

служба для молоді м. Києва; упоряд: О. В. Безпалько, Т. Г. Губарева; відп. за вип. А. Й. Капська. – К. : Логос, 2002. – 48 с.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://nzhada.gov.ua/teritorialnij-czentr-soczialnogo-obslugovuvannya-nadanny-a-soczialnih-poslug-novozavodskogo-rajonu-chernigivsko%D1%97-misko%D1%97-ra-di/> - Чернігівський міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Чернігівської міської ради
2. <https://ocssm.cg.gov.ua/> - Чернігівський обласний центр соціальних служб
3. <https://portal.pfu.gov.ua/> - Пенсійний фонд України